

društvene
novice**Ančka Kavs (1907–2000),
vrtnarica v Juliani**

Leta 1926 je tržaški trgovec **Albert Bois de Chesne** ustanovil alpski botanični vrt Juliana v Trentu. V zrelih letih je uresničil svojo davno željo in se posvetil botaniki. Pri prinašanju rastlin z gora in pri delu v alpinumu mu je že od vsega začetka pomagal **Anton Tožbar** (1905–1993), vnuk »Medvedje smrti«. Leta 1933 pa je Bois de Chesne v vrtu kot vrtnarico zaposlil mlado **Ančko Kavs**, ki je bila Tožbarjeva sestrična.

Rodila se je 28. decembra 1907 v Vrsniku nad vasjo Soča v številni družini. Maja 1933 jo je v vrt povabil Bois de Chesne in z veseljem je sprejela njegovo povabilo, ko je za Juliano potreboval tudi vrtnarico. Pridružila se je svojemu bratranču Antonu Tožbarju, ki je bil pri Juliani že od vsega začetka. Bila je marljiva, skrbna in zvesta vrtnarica, nekaj časa sploh edina, ki je skrbelo za vrt. V vrtu je delala vse do

Vrtnarica Ančka Kavs pri delu v Juliani. (Slika so ljubeznivo posredovali Špikovi iz Trenta.)

svoje upokojitve 31. decembra 1965. Bila je pridna, skrbna in vestna.

V letih pred drugo svetovno vojno je v Trento velikokrat prišel **dr. Julius Kugy**, ki je prijateljeval z ustanoviteljem vrta in mu je rad pomagal z nasveti. V svojem delu »Iz minulih dni« je pisal tudi o vrtu in o obeh vrtnarjih. S posebno toplino se spominja »zvestobe pridnega slovenskega kmečkega dekleta«:

»Pleve in zaliva, dan na dan, vzdržuje v redu leseno žlebovje in steze, nabira o pravem času semena rariora (redkih) in rarissima (najredkejših rastlin) za zamenjavo z drugimi vrtovi ter se nikoli ne zmoti. S kakšno odgovornostjo, kako vzorno opravlja vse to, to je treba videti! V vrtu ve za vse, pozna, vidi in si zapomni vse. Ančka, pravim, kadar pridem tja, kaj cvete v vrtu? Zardi od zadoščenja in ponosna na svoje znanje našteje dolgo vrsto cvetočih rastlin. Po latinsko seveda, obe imeni sta izgovorjeni brezhibno. Nekaj kot zmagoslavje je v zvoku glasu, če gre za kaj redkega ali celo imenitnega. Občudovanja vredno je to malo, tako neznanatno bitje, ki je mogoče obiskovalo nekaj osnovnih razredov domače vaške šole, v svojem resno pojmovanem poslanstvu vrta. Vrt je njena ljubezen, njeno veselje. Pohvališ jo, kot zasluži, če te je vodila, in zatem tiho, skromno stoji ob strani. Tudi to je visoka, redka vrednota!«

Po upokojitvi je živela v Soči, velikokrat pa je prihajala tudi k Špikovim v Trento. Tam sem teto Ančko spoznala. Rada je pripovedovala o Juliani in o delu, o semenih, ki jih je pobirala, in o redkih cveticah. Zadnja leta je imela težave z očmi. Rada bi brala, šivala, delala, in je bila nesrečna, ker ni bila navajena brezdelno posedati in počivati.

Umrla je 6. marca 2000 v bolnišnici v Šempetru pri Novi Gorici. Mirno je ugasnilo njeno življenje. Dva dni kasneje so jo pripeljali v dolino mlade reke Soče in jo v vasi Soča pokopali. Nekaj toplih besed v slovo ji je povedal **dr. Tone Wraber**, ki je v času, ko se je Ančka Kavs upokojila, strokovno skrbel za Juliano.

Nada Praprotnik

**V spomin Tončku
Čebularju**

Osemnajstega februarja letos smo se na pokopališču v Krškem poslovili od dolgoletnega predsednika in častnega predsednika planinskega društva Lisca Sevnica **Toneta Čebularja-Tončka**. Preminul je v 87. letu svojega bogatega in plemenitega življenja. Ob odprtem grobu se je v imenu planincev od pokojnika poslovil član našega društva **Lojze Motore** z naslednjimi besedami:

»Zadnjemu slovesu od Toneta Čebularja smo se sorodnikom, lovčcem, krajanom Krškega in gasilcem pridružili tudi planinci, da se z velikim spoštovanjem poslovimo od Tončka, nestorja posavskih in slovenskih planincev.

Po njem nosi ime eden od najlepših planinskih domov v Posavju in v Sloveniji, Tončkov dom na Lisci. In tako je prav!

Nekatere starejše planince nas na Tončka vežejo spomini na prva povojna leta, na leta obnove porušene domovine, kamor so šodili tudi planinski domovi. Tone je bil prvi, ki je stopil ob stran profesorju **Košoroku**, takratnemu ravnatelju gimnazije v Krškem, ko sta na pogorišču na Lisci sklenila, da morata organizirati obnovo požganih planinskih